

Βιθυν. (Παλλαδάρι.) Συνών. παροιμ. *Ἀμαρτίαι γονέων παιδεύουσιν τέκνα* (Πβ. Ν. Πολίτ., Παροιμ., 2, 137 κέξ.) *Ἐβκαρ' τὴν γιαγιάν, γιὰ θὰ σὲ βγάλῃ ἐκείνη* (ἡ ὑπαρξίς τῆς μάμμης εἰς τὴν οἰκίαν εἶναι ἀσύμφορος, διότι συνηθίζει τὴν οἰκοκυρὰν εἰς τὴν ὀκνηρίαν) Κύπρ. || * Ἀσμ.

Γιαγιά μου, τί τὰ φόρεσες τὰ γιορτινά σου ροῦχα;

Σὲ τί ταξίδι θέ' νὰ πᾶς, σὲ τί πανηγυράκι;

(μοιρολ.) Πελοπν. (Ἄρν.) Συνών. *ἄμια 3*, *βαβὰ 1*, *βαβούλω*, *βάβω 2*, *γλυκειά*, *καλή*, *καλομάννα*, *κυρά*, *κυράκα*, *κυραμάννα*, *κυρούλα*, *λαλά*, *λάλη*, *μάκα*, *μάκω*, *μάλε*, *μαλέκω*, *μάλη*, *μαμμή*, *μάμμη*, *μαμμοῦ*, *μαννάκα*, *μάννα καλή*, *μαννάκι*, *μάννα τρανή*, *μάννη*, *μαννιά*, *μαννίτσα*, *μαννοῦ*, *μεγάλη*, *μπάμπω*, *νάννα*, *νεννέ*, *νιάννια*, *νόννα*, *παλιά*, *στετέ*, *τρανέσσα*, *μάννα*, *τρανή*, *τρανίκω*, *τσαρά*, *τσάτσα*.

β) Ἡ ἀδελφὴ τῆς μάμμης Πελοπν. (Ὀλυμπ.) κ.ά. γ) Κάθε γυναικὶα παρωχημένης ἡλικίας, ἡ *γριά* σύνθηθ. *Σήκω νὰ καθῇς* ἢ *γιαγιά*. *Τί θέλεις, γιαγιά;* σύνθηθ. *Ἐλα, γιαγιά, νὰ τὸ πά'ς τὸ ψωμί* Θράκ. (Μέτρ.) δ) Ἡ θεία Θεσσ. (Τρίκερ.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Στερελλ. (Μεσολόγγ.) Σιβ.: *Γιαγιά λέμ' τ' θεία ἰδῶ* Τρίκερ. *Μὰ εἰδὰ 'κανες 'ς τσῆ 'γιαῖς;* Ἀπύρανθ. *Ἐλα, πού 'μαι 'ς τσῆ 'γιαῖς μου αὐτόθι*. Συνών. *ἄμια 1*, *θειάκω*, *τσατσά*. ε) Ἡ πενθερὰ ὡς πρὸς τὴν νόμφνη Σαμοθρ. 2) Ἡ μητριά Νάξ. (Ἀπύρανθ.) 3) Ἡ ἀδελφὴ Στερελλ. (Μεσολόγγ.) β) Εἰρων. διὰ γυναικὶα δύστροπον Κέρκ. (Συναρᾶδ.) *Νὰ πῆς τῆς γιάγιας μου νὰ μ' ἀφήκῃ ἡσυχόνε, μὴ φτάσουμε 'ς τίς μεγάλες πόρτες* (εἰς τὰ δικαστήρια). γ) Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν νηπίων, ἡ μεγαλυτέρα ἀδελφὴ κυρίως Ρόδ. Στερελλ. (Σιβ.) 4) Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν νηπίων, ἡ μητέρα Σύμ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. *Νησι τῆς Γιαγιάς* Ἡπ. (Πάργ.)

γιαγιαδοσύνη ἡ, ἀμάρτ. *'γιαδοσύνη* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ πληθ. *γιαγιαδες* τοῦ οὐς. *γιαγια* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -σύνη.

Ἡ συγγένεια πρὸς τὴν θείαν: *Τὸ θάσος ποῶμεν ἐμεῖς κ' ἐρχόμεσταν ἐπὰ εἶναι τσῆ 'γιαδοσύνης*. *Εἶναι ἡ 'γιαῖα μας ἀκόμα νοικοκυνοῦν 'ς τὸ σπίτι καὶ 'ιὰ 'φτὸ 'ρχόμεσταν με' τόσον ἄερα* (*'γιαῖα* = θεία). *Μὰ ἦκανε νὰ παρθοῦσι, δίοτα 'γιαδοσύνη θαρρῶ πὼς εἶχαν οἱ 'ονεῖς τῶνε!* *Μήτε συγγένειες ὑπάρχουν πιά μήτε 'γιαδοσύνες μήτε τίοτα!* (*δίοτα 'γιαδοσύνη* = κάποια συγγένεια, *'ονεῖς* = γονεῖς).

γιαγιακά ἡ, κοιν. καὶ Πόντ. (Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὐς. *γιαγια* κατὰ τύπ. ὑποκορ. Πβ. διὰ τὸν σχηματισμὸν τὰ *θειάκα*, *μαμάκα*, *μαννάκα* καὶ τὸ *Βυζαντ.* *κυράκα*.

Θωπευτικῶς, ἡ *γιαγια 1*, τὸ ὅπ. βλ., κοιν. καὶ Πόντ.: *Γιαγιακά μου, σ' ἀγαπῶ πολὺ*. *Ἐλα, γιαγιακά μου, ἔλα!* *Ἐλα νὰ πᾶς 'ς τὴν γιαγιακά σου κοιν.* *Ἀπὸ τὸ φόβο του εἶχε λουμώξει 'ς τὴν ἀγκαλιά τῆς γιαγιακάς του* Πελοπν. (Ξεχώρ.) *Ἀπὸ πότες σ' ἐπιασε τόσος πατριωτισμός;* — *Ἀπὸ χτές, γιαγιακά μου!* Γ. Ψυχάρ., Ταξίδι³, 45.

γιαγιάνης ἐπίθ. Θράκ. (Στέρν. κ.ά.) Καππ. (Σιλ. κ.ά.) Λυκ. (Λιθύσσ.) *γιαγιάν'ς* Θράκ. (Ἀδριανούπ.) *γιαγιάντ'ς* Πόντ. (Κρώμν. Τραπ.) *'γιαγιάνης* Κρήτ. Πληθ. *γιαγιάνια* Καππ.

(Σιλ.) Πόντ. (Τραπ.) Θηλ. *γιαγιάναινα* Πόντ. (Κρώμν. Τραπ.) Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yayan* = πεζός.

Πεζὸς ἐνθ' ἄν.: *Γιαγιάνης πῆγες γιὰ καβάλλα;* (*γιὰ* = ἡ) Θράκ. (Στέρν.) *Γιαγιάντ'ς ἐξῆβα 'ς σὸ χωρίον* Πόντ. (Τραπ.) || * Ἀσμ.

Ξανθὰ κοράσια ἄς εἶναι σκλάβες σου,

γιαγιάνια παλληκάρια ἄς εἶναι δοῦλοι σου

Καππ. (Σιλ.)

Ἡ λ. ὑπὸ τύπ. *Γιαγιάνης* καὶ ὡς ἐπών. Ἀθῆν. Πελοπν. (Πάτρ.) καὶ ὡς παρωνύμ. Πελοπν. (Γαργαλ.), ὑπὸ δὲ τὸν τύπ. *Γιαγιάνος* ὡς ἐπών. Ἀθῆν. Πελοπν. (Τρίπ.)

γιαγιαῖς ὁ, Κρήτ. (Σέλιν.) *γιάγιας* Κέρκ. (Συναρᾶδ.) Πελοπν. (Ξηροκ.) Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Τραπ. κ.ά.) *γιάγια* Πόντ. (Οἶν.) *γιάγαν* Πόντ. (Οἶν.) *'γιάιας* Πόντ. (Κερασ.) Ἐκ τοῦ οὐς. *γιαγια*. Λέξις τῆς παιδικῆς ἡλικίας.

Πᾶς πρεσβύτερος καὶ εἰδικώτερον θεῖος, ἀδελφός, ἐξάδελφος κ.τ.τ. ἰδιαιτέρως εἰς προσφώνησιν ἐνθ' ἄν.: *Ὁ γιάγιαν ὁ Νικόλαν* Πόντ. (Οἶν.): * Ἀσμ.

Γειά σου, γιάγια μου! — *Καλῶς τὸν καβαλλάρη!*

Πελοπν. (Ξηροκ.) Συνών. *θεῖος*, *κάλλας*, *κυρίτσης*, *λαλάς*, *λάλης*, *λάλος*, *μπάιος*, *μπάρμπας*, *νταῖς*, *τσάτσος*, *τσιτίσης*.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γιαγιαῖς* Ἀθῆν. Κρήτ. (Ἡράκλ.) Μακεδ. (Αἰγίν. Θεσσαλον.) Πελοπν. (Πάτρ.) Στερελλ. (Ἀταλ. Ραφήν.) Τῆν. Σάμ. Χίος, ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τὸν αὐτὸν τύπ. Κεφαλλ. Παξ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. *'Σ τοῦ Γιαγιά τῆ Συστά* Πελοπν. (Λαγκάδ.)

γιαγίκι τό, ἀμάρτ. *γιαγιζ'* Θράκ. (Σκοπ.) *γιαῖζ'* Θράκ. (Σουφλ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yayik* = κάδη.

Κάδη χρησιμεύουσα διὰ τὸ κτύπημα τοῦ γάλακτος πρὸς ἐξαγωγήν βουτύρου ἐνθ' ἄν.: *Πᾶρι τοῦ γιαῖζ' νὰ τσαλκατίσουμε* (νὰ ξεχωρίσουμε τὸ βούτυρο ἀπὸ τὸ γάλα) Θράκ. (Σουφλ.) Συνών. *δρουβάρι*, *κάδη*, *μπουτινέλο*.

γιαγικίζω Θράκ. (Σκοπ.) *γιακίζω* Βιθυν. (Κατιρλ. κ.ά.) Θράκ. (Σηλυβρ.)

Ἐκ τοῦ οὐς. *γιαγίκι*. Ὁ τύπ. *γιακίζω* δι' ἀνομοίωσιν.

Κτυπῶ με' εἰδικὴν ράβδον τὸ γάλα ἐντὸς τῆς κάδης πρὸς ἐξαγωγήν βουτύρου.

γιαγικόξυλο τό, Θράκ. (Σκοπ.)

Ἐκ τῶν οὐς. *γιαγίκι* καὶ *ξύλο*.

Ξύλινον ἐργαλεῖον με' τὸ ὅποιον κτυποῦν τὸ ἐντὸς κάδης γάλα πρὸς ἐξαγωγήν βουτύρου.

γιαγίνι τό, ἐνιαχ. *γιαγιῖν'* Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν.)

Σάμ. *γιαῖνι* Βιθυν. (Ἀπολλων.) *γιαῖν'* Θράκ. (Ἀδριανούπ.) *γιαγίνι* Ἰκαρ. Ἰων. (Κρήν.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yayin* = ὁ ἰχθὺς Γλανίς.

Ὁ ἰχθὺς Γλανίς ὁ σίλουρος (*Glanis silurus*), τῆς οἰκογ. τῶν Σιλουριδῶν (*Siluridae*) ἐνθ' ἄν. Συνών. *γουλίανός*.

γιαγιούλα ἡ, σύνθηθ.

Ἐκ τοῦ οὐς. *γιαγια* καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ούλα.

Θωπευτικῶς, ἡ *γιαγια 1*, τὸ ὅπ. βλ., σύνθηθ.: *Ἐλα, γιαγιούλα μου!* *Γιαγιούλα μου, τί ἔχεις;* σύνθηθ. *Ἐλα, γιαγιούλα, κάτσε νὰ ξεκουραστῇς* Ἀθῆν. *Γιατί gogās, γιαγιούλα;* (*gogās* = βογγᾶς) Πελοπν. (Νεάπ.) || * Ἀσμ.

